

Datum: 28.09. 2023.

Broj: 02-06-1053

TI BiH: Odluka NSRS je nastavak udara na udruženja i medije koji nisu pod kontrolom vlasti

Banjaluka, 28. septembar 2023. godine: Transparency International u BiH smatra da je današnje usvajanje Nacrta Zakona o javnosti rada neprofitnih organizacija nastavak udara na udruženja građana i medije koji nisu pod kontrolom vlasti u Republici Srpskoj. Uprkos argumentovanim kritikama koje su se mogle čuti u Narodnoj skupštini RS čak i od poslanika vladajuće većine, da se ovim zakonom "agentima stranog uticaja" označavaju sve organizacije koje se finansiraju iz inostranstva bez obzira kakve aktivnosti imaju, na kraju se nije odustalo od usvajanja takvog nacrta čije povlačenje su tražile brojne domaće i međunarodne organizacije.

TI BiH je još ranije kroz komentare dostavljene na ovaj zakon ukazao da se njime krše ustavom zagarantovana prava na slobodu udruživanja, da on nije u skladu sa Ustavom BiH i Evropskom konvencijom o osnovnim ljudskim pravima i slobodama, i da on može služiti kao osnov za zabranu rada nezavisnih organizacija i slobodnih medija. Sve druge tvrdnje koje su se mogle čuti na sjednici NSRS da je cilj ovog zakona da udruženja građana "plaćaju porez, podnose finansijske izvještaje" i sl. su potpuno neargumentovane jer takve obaveze i sada postoje i regulisane su drugim zakonima. Takođe potpuno je apsurdno govoriti o "javnosti rada neprofitnih organizacija" i potrebi da se njima zabrani "političko djelovanje" jer Vlada RS nastavlja da krije podatke o nevladinim organizacijama koje se finansiraju javnim novcem i koje su otvoreno provodile političke aktivnosti praveći skupove podrške vlasti.

Ovaj apsurd je tim veći što su danas na istoj sjednici usvojene izmjene Zakona o sprečavanju sukoba interesa kojima je i zvanično ozakonjeno pravo javnih funkcionera da imaju svoje sopstvene nevladine organizacije koja se finansiraju iz budžeta i kojima od sada mogu nesmetano dodjeljivati milionske iznose "ako za rad u NVO ne primaju platu". TI BiH je više puta upozorio da će se ovim zakonom legalizovati slučajevi sukoba interesa brojnih funkcionera i savjetnika koji vode nevladine organizacije finansirane milionskim iznosima iz budžeta i da će time biti izgubljena posljednja prepreka za koncentraciju moći u rukama podobnih i izvlačenje javnog novca preko takvih udruženja. Zbog toga se može reći da je na istoj sjednici legalizovana korupcija i izvlačenje javnog novca preko nevladinih organizacija povezanih sa vlastima i napravljan prvi korak ka satanizaciji i zabrani rada nezavisnih udruženja i medija koji ukazuju na takve pojave.

Posebno je sporno što se ovim zakonom ograničava sloboda izražavanja i zabranjuje jedno od osnovnih prava kao što je predlaganje zakona. Takođe uvođenje obaveze udruženjima finansiranih iz inostranstva da obilježavaju materijale stvara se opasnost od stigmatizacije a ne predviđa se postupak brisanja iz registra "agenata stranog uticaja".

TI BiH smatra da je ovaj zakon uz nedavne izmjene Krivičnog zakonika kojim je kriminalizovana klevete, nastavak najavljenih pokušaja vlasti da na sve načine uguši, pa čak i metodama svojstvenim totalitarnim režimima suzbije svaku javnu kritiku.